

Finansdepartementet

Datum

2026-05-26

Diarienummer

Å 2026-574

Remissvar – Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskatter (SOU 2026:20)

Tillväxtverket arbetar för konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige. Det gör myndigheten genom att skapa förutsättningar för stärkt konkurrenskraft, ökad innovation, stärkt omställningsförmåga och en hållbar utveckling i hela landet. Myndigheten arbetar inom tre politikområden - den regionala utvecklingspolitiken, landsbygdspolitiken och näringspolitiken - som är ömsesidigt förstärkande.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets synpunkter

Fokus bör ligga på kapacitetsstärkande insatser snarare än nya krav, då demografiska utmaningar och ökade administrativa bördor riskerar att tränga undan kärnverksamhet i kommuner med låg kapacitet.

Tillväxtverket har haft två regeringsuppdrag att fördela statsbidrag till gles- och landsbygdskommuner: dels till 30 kommuner med socioekonomiska utmaningar¹, dels till 39 kommuner inom stödområde A med syfte att stärka näringslivet².

Erfarenheterna från dessa uppdrag visar att mindre kommuner ofta har begränsade ekonomiska och personella resurser samt bristande organisatorisk kapacitet att hantera de åtgärder som utredningen föreslår.

Resursbristen leder redan i dag till att icke lagstiftad verksamhet nedprioriteras eller avvecklas, även när insatserna är framgångsrika³. Tillväxtverkets erfarenheter visar

¹ Förordning 2018:152 om statsbidrag till socioekonomiskt eftersatta kommuner

² Uppdrag att utbetala stöd för utveckling av företagsklimatet och näringsliv i vissa gles- och landsbygdskommuner

³ Delrapport 2025 – Uppdrag att stärka 30 kommuner med socioekonomiska utmaningar, Å 2018-1303:28

därför att kapacitetsstärkande insatser är avgörande, eftersom de ger kommunerna en stabilare organisatorisk grund och bidrar till ett mer strukturerat, serviceinriktat och effektivt arbetssätt över tid⁴.

Behovet av proportionell kapacitet är större än enskilda åtgärder

I utredningen (sida 82) lyfts att den demografiska försörjningskvoten och minskad arbetsför befolkning i kommunerna leder till att kapaciteten för att möta efterfrågad välfärd minskar. Den demografiska utmaningen är i många av Sveriges kommuner stor och den är särskilt påtaglig i många mindre kommuner vilket leder till minskade skatteintäkter.

Tillväxtverket stödjer utredningens förslag om att förordningen om konsekvensutredningar behöver följas och att finansieringsprincipen behöver tillämpas full ut. Extra uppgifter utan kostnadstäckning anser Tillväxtverket kan påverka kommuner med låg kapacitet negativt. I propositionen *Hela Sverige ska fungera – politik för starkare landsbygder*⁵ lyfts att kommuners kapacitet är grundläggande för landsbygders utveckling och fler lagstiftade uppgifter kan ytterligare påverka den kommunala organisatoriska kapaciteten negativt. Utvecklingskraft och likvärdiga möjligheter i form av kapacitet lyfts även i SLUs Uppdrag Landsbygds inspel till SVESAM-utredningen⁶.

Begränsad potential för ytterligare effektiviseringar

Enligt utredningens direktiv (sida 208) är en viktig utgångspunkt att finansieringen av välfärdens kärnverksamheter är stark och ska vara av hög kvalitet och tillgänglig för medborgarna. Tillväxtverkets erfarenhet är att effektiviseringspotentialen är begränsad, särskilt i mindre kommuner som i flera led effektiviserat sina verksamheter. Effekten av en effektiviseringslag bedöms därför som låg.

En skattebroms riskerar att få negativa konsekvenser i form av höjda avgifter och taxor samt större ekonomisk belastning på kommuner med svag ekonomi. Även om kommunerna har möjlighet till avgiftsfinansiering så kan detta bland annat påverka det lokala näringslivets förutsättningar och konkurrenskraft negativt.

Beslut i detta ärende har fattats av Avdelningschef Tim Brooks. Maria Engström och tillförordnad enhetschef Per Johansson har deltagit i handläggningen. Filip Ingelström Mahrs har varit föredragande.

Tim Brooks

Filip Ingelström Mahrs

⁴ Utveckling av näringslivet och företagsklimatet i landsbygdskommuner, Å 2021–11427

⁵ Regeringsproposition 2025/26:158 *Hela Sverige ska fungera – politik för starkare landsbygder* s. 69

⁶ Nya strukturer för den svenska landsbygdspolitiken och den regionala utvecklingspolitiken. SLU, Stiernström, Cras & Norrby, 2026